

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ และ 2) ศึกษาผลการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อของนักเรียนโรงเรียนบ้านลวงเหนือ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ

ตอนที่ 2 ผลการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อของนักเรียนโรงเรียนบ้านลวงเหนือ

ตอนที่ 1 การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ

ผู้วิจัยดำเนินการบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมการ (Preparation)

1.1 การคัดเลือกชุมชน

ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อคัดเลือกโรงเรียนเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย โดยได้พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนบ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนไทลื้อที่มีประเพณี วัฒนธรรม ภาษา การแต่งกาย อาหารที่แสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อ ก่อเกิดภูมิปัญญาในด้านต่างๆ มากมาย เช่น ภาษาไทลื้อ ขบถืด การแต่งกายชุดไทลื้อ การฟ้อนลื้อ อาหารไทลื้อ ข้าวแคบ น้ำผัก การแกะสลักตุ๊กตาไม้ การทำผลิตภัณฑ์กระดาษสา นอกจากนี้ยังพบว่า ในหมู่บ้านลวงเหนือมีวัดศรีมุงเมืองซึ่งเป็นวัดของชาวไทลื้อก่อตั้งขึ้นในสมัยพญาสามฝั่งแกนซึ่งแสดงถึงการมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้าของคนในชุมชน

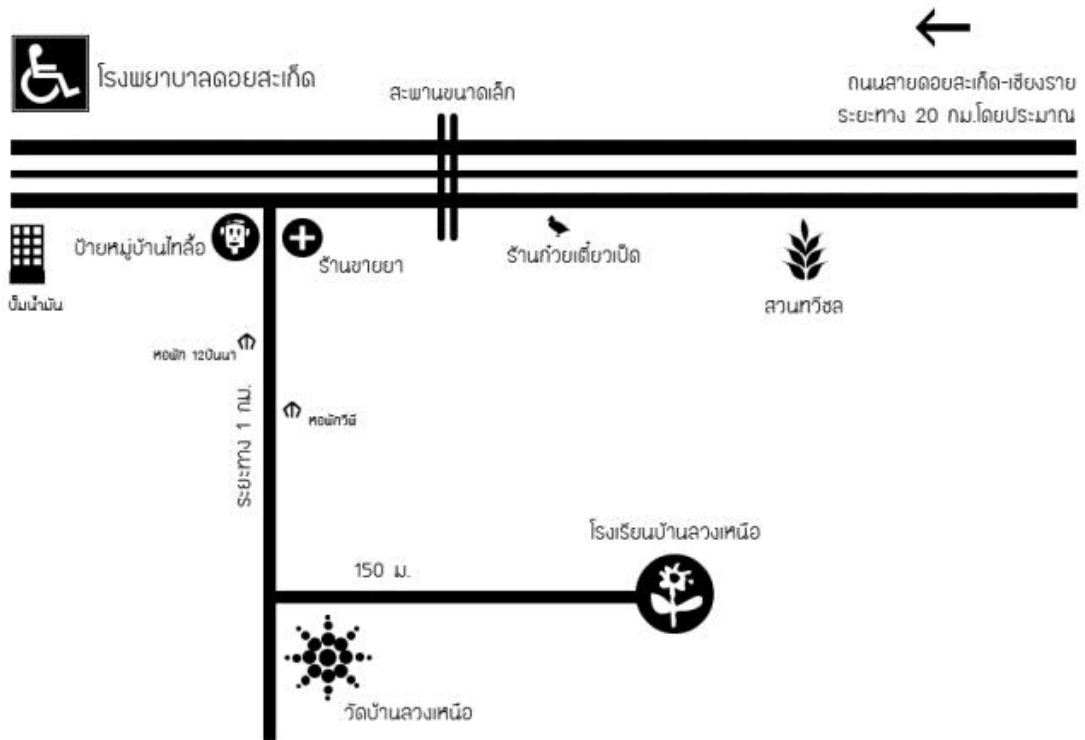
1.2 การศึกษาเอกสาร

1.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนบ้านลวงเหนือ

1.2.1.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านลวงเหนือ เลขที่ 135 หมู่ที่ 5 ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50220 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 อยู่ห่างจากอำเภอดอยสะเก็ดประมาณ 2 กิโลเมตร และจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 24 กิโลเมตร โทรศัพท์ 053 - 495524 โทรสาร 053 - 495524 Website: <http://www.loungnaeschool.com> E-mail address: Banloungnaeschool@chiangmaiarea

เปิดสอนระดับชั้น อนุบาล 2 ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 3 ไร่ 1 งาน 67 ตารางวา ดังภาพที่ 4.1

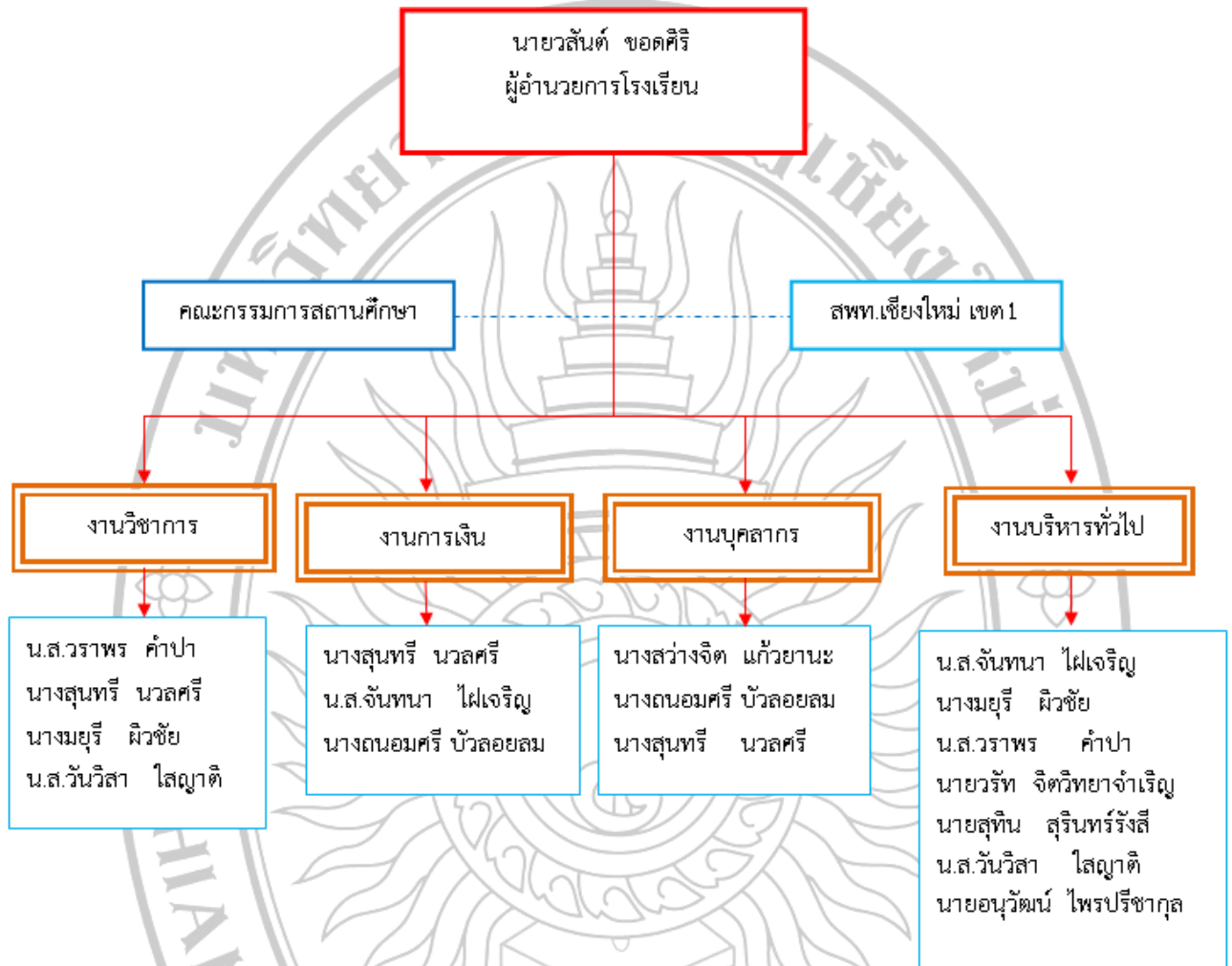
ภาพที่ 4.1 แผนที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนบ้านลวงเหนือ
ที่มา : โรงเรียนบ้านลวงเหนือ, 2561, 2

โรงเรียนบ้านลวงเหนือมีนักเรียนในเขตพื้นที่บริการได้แก่ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 ตำบลลวงเหนือ นอกจากนี้ยังมีนักเรียนที่อยู่นอกเขตบริการได้แก่ หมู่บ้านสันอุ้ม ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และหมู่บ้านดงเจริญชัย ตำบลหนองแยง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

1.2.1.2 ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนบ้านลวงเหนือ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2465 โดยอาศัยศาลาบาตร ในบริเวณวัดศรีมุงเมือง (ลวงเหนือ) ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานศึกษาเรียนรู้ และให้ชื่อว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลลวงเหนือ 1 (บำรุงราษฎร์วิทยา)” โดยมีนายเหรียญ สายกันตา เป็นครูใหญ่คนแรก และมีหมื่นบุญเรือง วรพงษ์ (ตีบ บุญเรืองยา) กำนันตำบลลวงเหนือในสมัยนั้นเป็นผู้อุปการะโรงเรียน เริ่มเปิดการเรียนการสอนครั้งแรกตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ตามหลักสูตรของทางราชการในสมัยนั้น จนถึงปี พ.ศ. 2495 ได้เปลี่ยนชื่อ

โรงเรียนใหม่ว่า “โรงเรียนบ้านลวงเหนือ ”(ลวงเหนือราษฎร์สามัคคี) จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีภาระงานดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 ภาระงานโรงเรียนบ้านลวงเหนือ
ที่มา : โรงเรียนบ้านลวงเหนือ, 2561, 3

1.2.1.3 ข้อมูลผู้บริหาร

ผู้อำนวยการโรงเรียน นายวสันต์ ขอดศิริ วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนนี้ตั้งแต่ วันที่ 3 เมษายน 2561 จนถึงปัจจุบัน

1.2.1.4 กระบวนการบริหารจัดการ

โรงเรียนบ้านลวงเหนือเป็นสถานศึกษาแบบอย่างพอเพียง พุทธศักราช 2552 และได้รับโล่เกียรตินิยมเป็นสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ระดับประเทศ ปี 2559 ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ ให้ไว้ ณ วันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 และได้รับป้าย “โรงเรียนต้นแบบ ศูนย์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งรับมอบเกียรติบัตรและป้าย วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2561 จึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระอย่างต่อเนื่อง ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียน มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการกับหลักการสหกรณ์ มีโครงการสหกรณ์โรงเรียนนำร่องต้นแบบ มุ่งเน้นฝึกทักษะนักเรียนผ่านระบบกลุ่มสหกรณ์ นักเรียนดำเนินวิถีชีวิตแบบพอเพียง โดยการจัดกิจกรรม 4 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์สวัสดิการ แต่ละสหกรณ์มีคณะกรรมการนักเรียนรับผิดชอบและมีครูที่ปรึกษา ใช้ระบบสหกรณ์ในการพึ่งพาตนเอง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มสหกรณ์แต่ละกลุ่มช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า ผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตได้จำหน่ายผ่านสหกรณ์ร้านค้ารายได้จากการจำหน่ายฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ผลผลิตหมุนเวียนครบวงจรสู่โครงการอาหารกลางวัน ให้นักเรียนทุกคนได้รับประทาน

1.2.1.5 ข้อมูลนักเรียน

ปีการศึกษา 2561 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 112 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 58 คน นักเรียนหญิงจำนวน 54 คน จำนวนห้องเรียน 8 ห้องเรียน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอนแสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนบ้านลวงเหนือ

ชั้น	จำนวนนักเรียน			ครูประจำชั้น
	ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาลศึกษาปีที่ 2	5	6	11	น.ส.วันวิสา ไสญาติ
อนุบาลศึกษาปีที่ 3	4	1	5	
ประถมศึกษาปีที่ 1	8	10	18	นางมยุรี ผิวชัย
ประถมศึกษาปีที่ 2	8	14	22	นางถนอมศรี บัวลอยลม
ประถมศึกษาปีที่ 3	3	4	7	นางสุนทรี นวลศรี
ประถมศึกษาปีที่ 4	12	9	21	นายวรัท จิตวิทยาจำเริญ
ประถมศึกษาปีที่ 5	7	7	14	น.ส.จันทนา ไผ่เจริญ
ประถมศึกษาปีที่ 6	10	4	14	น.ส.วราพร คำป่า
รวม	57	55	112	

1.2.1.6 ข้อมูลครูและบุคลากร

ปีการศึกษา 2561 มีข้าราชการครูจำนวน 6 คน ครูพนักงาน จำนวน 1 คน ครูจ้างสอน จำนวน 1 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 1 คน และนักการภารโรงจำนวน 1 คน แสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลครูและบุคลากรโรงเรียนบ้านลวงเหนือ

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา		เริ่มรับราชการ
			สามัญ	ครู	
1	นางสุนทรี นวลศรี	ครู ค.ศ. 3	ม.ศ. 5	ศษ.บ.	24 ส.ค. 24
2	นางมยุรี ผิวชัย	ครู ค.ศ. 2	ม.ศ. 5	ศษ.ม.	27 มิ.ย.37
3	น.ส.วราพร คำป่า	ครู ค.ศ. 2	ม. 6	วท.ม.	27 ก.ย.47
4	นางถนอมศรี บัวลอยลม	ครู ค.ศ. 2	ม.ศ. 5	คช.บ.	3 มี.ค. 29
5	น.ส.จันทนา ไผ่เจริญ	ครู ค.ศ. 2	ม.3	ค.บ.	4 ส.ค. 36
6	นายวรัท จิตวิทยาจำเริญ	ครูผู้ช่วย	ม.6	ศษ.บ.	1 พ.ย. 61
7	นายสุทิน สุรินทร์รังษี	ครูพนักงาน	ม.6	ค.บ.	16 พ.ค.46
8	น.ส.วันวิสา ไสญาติ	ครูจ้างสอน	ม.6	ค.บ.	16 พ.ค.53
9	นายอนุวัฒน์ ไพรปรีชากุล	ครูอัตราจ้าง	ม.6	ศษ.บ.	1 มี.ค. 61
10	นายสมบัติ บัวปาย	นักการภารโรง	ม. 6	-	1 พ.ย. 53

1.2.1.7 ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม

ชุมชนไทลื้อเป็นชุมชนไทลื้อที่มีบรรพบุรุษอพยพมาจากเมืองหลวง แคว้นสิบสองปันนา มณฑลยูนนานของจีน มาตั้งถิ่นฐาน ณ บ้านหลวงเหนือ ตำบลหลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่บนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำกวังที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งเป็นพื้นที่เหมาะแก่การทำ การเกษตร ตั้งแต่ 3 เมษายน พ.ศ. 1932 ก่อให้เกิดประเพณี วัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความเป็น ชาวไทลื้ออย่างชัดเจนได้แก่ ภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน เป็นต้น ทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ ในชาติพันธุ์ไทลื้อ จึงได้สืบสานขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตแบบไทลื้ออย่างยั่งยืน ยาวนานจนถึงปัจจุบันรวมระยะเวลา 630 ปี ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำสวน ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป รายได้โดยเฉลี่ยประมาณ 45,000 บาทต่อปี นับถือศาสนา พุทธประมาณร้อยละ 98 ศาสนาคริสต์และศาสนาอื่น ประมาณร้อยละ 2

1.2.1.8 แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ

1) แหล่งเรียนรู้

- 1.1) วัดศรีมุงเมือง
- 1.2) ตึกตาไม้ นายโถ
- 1.3) เสื่อบ้าน
- 1.4) เอือนผีม้อหนึ่ง
- 1.5) ผามข้าวแคบ
- 1.6) เอือนปอกระดาศา
- 1.7) เอือนสมุนไพร
- 1.8) บ้านสวนพอเพียง
- 1.9) บ้านไทลื้อหลวงใต้
- 1.10) ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทลื้อบ้านใบบุดู

2) ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 2.1) นางปิยวรรณ บุญลา ภูมิปัญญาเรื่องทำข้าวแคบ
- 2.2) นางขจร บัวมะลิ ภูมิปัญญาเรื่องการทำน้ำผัก
- 2.3) นายพิระพงษ์ บุญจันตะ ภูมิปัญญาเรื่องการทำตึกตาไม้
- 2.4) นางทัศนีย์ วุฒิเจริญ ภูมิปัญญาเรื่องการทำกระดาศา
- 2.5) นางละมัย เชื้อนล้อม ภูมิปัญญาเรื่องการทำชุดไทลื้อ
- 2.6) นางพรณี สมโพธิ์ ภูมิปัญญาเรื่องการทำชุดไทลื้อ
- 2.7) นางเพ็ญพรรณ บัวชอย ภูมิปัญญาเรื่องการทำตุ๊ก การทำบายศรี
- 2.8) นายสุรณ บัวเย็น ภูมิปัญญาเรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์
- 2.9) นางพรรษา บัวมะลิ ภูมิปัญญาเรื่องการทำขี้ผึ้ง การฟ่อนไทลื้อ
- 2.10) นางนงนุช ศีกร่วม ภูมิปัญญาเรื่องภาษาไทลื้อ
- 2.11) นายพิชณู มิร์กซ์ ภูมิปัญญาเรื่องการทำเครื่องดนตรี
- 2.12) นางอำพร ปัญญา ภูมิปัญญาเรื่องพืชสมุนไพร

กรวยดอกไม้

1.3 การสัมภาษณ์ชุมชน

การลงพื้นที่สัมภาษณ์ชุมชน ผู้วิจัยได้ทำความคุ้นเคยกับคนในชุมชนเพื่อสร้างความไว้วางใจในการให้ข้อมูลที่สำคัญเพื่อการพัฒนา และนำไปสู่ข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียน ผลสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

1.3.1 สิ่งที่ชุมชนมีความภูมิใจ

คนในชุมชนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทลื้อซึ่งได้อพยพมาจากบ้านเมืองหลวงแคว้นสิบสองปันนา ประเทศจีน ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 1932 เข้ามาตั้งถิ่นฐาน ณ หมู่บ้านหลวงเหนือจนถึงปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลา 630 ปีได้สืบสานขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมไว้อย่างยั่งยืน มีวิถีการดำรงชีวิตแบบไทลื้อไว้อย่างยาวนาน นอกจากนี้ยังภาคภูมิใจในวัดศรีมุงเมืองซึ่งเป็นวัดของชาวไทลื้อก่อตั้งขึ้นในสมัยพญาสามฝั่งแกน ปีพุทธศักราช 1944 แสดงถึงการมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้าของคนในชุมชนดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...ประวัติคนไทลื้อมีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาสู่ลูกหลานมาถึงรุ่นข้าเจ้าซึ่งเกิดที่นี่ว่าคนไทลื้ออพยพหนีภัยสงครามมาจากเมืองหลวง แคว้นสิบสองปันนา ตั้งแต่ปีพ.ศ.1932 โดยมีหลักฐานวันเดือนปีที่เขียนไว้ที่เสื่อบ้านและถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ความเป็นไทลื้อไปยังลูกหลานมาจนถึงปัจจุบัน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้นำชุมชนหมู่ที่ 5)

เจ้าเป็นไทลื้อโดยกำเนิด มีความรักในความเป็นไทลื้อ ข้าเจ้าจะไม่ยอมให้ความเป็นไทลื้อสูญหายอย่างแน่นอน เพราะไทลื้อเรามีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เป็นมรดกทางภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ควรรักษาไว้ ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาต่อยอดเป็นอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ประชาชนชาวบ้านหมู่ที่ 4)

“...คนไทลื้อมีวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นของเราเอง คือภาษาพูด การแต่งกาย อาหาร ความอ่อนน้อมถ่อมตน หนักนิด เบาหน้อยก็ให้อภัยซึ่งกันและกัน มีวัดศรีมุงเมืองซึ่งเป็นวัดที่ก่อตั้งขึ้นในสมัยพญาสามฝั่งแกนซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่ผสมผสานวัฒนธรรมไทลื้อ ข้าเจ้ามีความภูมิใจในความเป็นไทลื้อ ข้าเจ้าจะรักภาษาวัฒนธรรมที่เป็นของบรรพบุรุษให้คงอยู่ต่อไป...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้แทนชุมชนหมู่ที่ 4)

1.3.2 สภาพชุมชน ประเพณี วัฒนธรรมของคนไทลื้อในปัจจุบัน

ชุมชนไทลื้อตั้งถิ่นฐานอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำกวังที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งเป็นพื้นที่เหมาะกับการประกอบอาชีพทางเกษตร ณ บริเวณบ้านลวงเหนือก่อเกิดประเพณี วัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความเป็นชาวไทลื้อมาอย่างยาวนานถึง 630 ปี ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น เช่น ภาษา การแต่งกาย อาหารไทลื้อที่หลากหลายซึ่งกำลังจะสูญหายไปพร้อมกับกาลเวลา ชุมชนบ้านลวงเหนือยังคงพยายามรักษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาของคนในชุมชนไว้ เช่น การทำข้าวแคบ การทำน้ำผัก การทอผ้า ภาษาไทลื้อ วรรณกรรมพื้นบ้าน พิษสมุนไพรรักษาโรค เกษตรอินทรีย์ การแกะสลักตุ๊กตาไม้ การทำผลิตภัณฑ์กระดาษสา เป็นต้น ดังรายละเอียดจากผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ไทลื้อได้มาก่อนสร้างแปงเมืองตั้งถิ่นฐานอยู่บนพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์เหมาะกับการทำมาหากินบนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำกวัง ที่บ้านลวงเหนือ ไทลื้อเรามีวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความเป็นชาวไทลื้อมาอย่างยาวนาน ที่โดดเด่นคือ ภาษา อาหารไทลื้อมีหลายอย่าง น้ำผัก น้ำปู ล้าผัก แอ็บฮ้อฮก ไข่ป่าหนูน ข้าวแคบ ข้าวจี๋ ขนม่วง...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ประชาชนชาวบ้านหมู่ที่ 5)

“... วัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความเป็นชาวไทลื้อคือภาษา การแต่งกาย สมัยก่อนพ่อบ้านจะสร้างก็ไว้ให้ แม่บ้านและลูกสาวทอผ้า ปัจจุบันสภาวะทางเศรษฐกิจเปลี่ยนไปทำให้แม่บ้านไทลื้อไม่นิยมทอผ้าเนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอจึงหันไปทำงานที่มีรายได้สูงกว่าเพื่อให้สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จนลืมหน้าที่ที่ต้องทอผ้าปล่อยให้ฝืนไปเป็นจำนวนมาก ตอนนี้ทางกลุ่มแม่บ้านได้รวมตัวกันมาทอผ้าอีกครั้ง...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้นำชุมชนหมู่ที่ 4)

“...ไทลื้อมีลัทธิที่เรานับถือคือ “ตัวลวง” มีหน้าตาเหมือนมังกร มีเขา หนวด เท้า และมีเกล็ดที่สวยงาม ชอบปรากฏตัวตอนฟ้าแลบ คนลวงเหนือมักจะพูดว่า “ลวงเล่นผ้า” ตัวลวงประดับอยู่ในวัดเช่น ซ่อฟ้า ซุ้มประตู...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้แทนชุมชนหมู่ที่ 5)

“...ไทลื้อเรามีประเพณี วัฒนธรรมที่เป็นองค์ความรู้ภูมิปัญญาที่เป็นอาชีพของคนในชุมชนหลายอย่าง ได้แก่ การทำข้าวแคบ การทำน้ำผัก การทอผ้า ภาษาไทลื้อ วรรณกรรมพื้นบ้าน พิษสมุนไพรรักษาโรค ตัดตุ้ง เกษตรอินทรีย์ การแกะสลักตุ๊กตาไม้ การทำผลิตภัณฑ์กระดาษสาซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่เป็นหนังสือของคนสมัยก่อนได้ศึกษาเรียนรู้...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้นำชุมชนหมู่ที่ 5)

1.3.3 ความต้องการของคนในชุมชน

คนในชุมชนต้องการอนุรักษ์และสืบสานประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทลื้อที่โดดเด่น เช่น ภาษา การแต่งกาย อาหารไทลื้อที่ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้คิดได้สร้างไว้ โดยการนำไปจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนปลูกฝังถึงคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทลื้อให้คงอยู่ตลอดไป ตลอดจนนำองค์ความรู้ของคนไทลื้อไปเผยแพร่ให้สังคมรับรู้ในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และนานาชาติต่อไป ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“...วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทลื้อที่ เช่น ภาษา การแต่งกาย อาหารไทลื้ออาหารไทลื้อที่หลากหลายที่กำลังจะสูญหายไปพร้อมกับกาลเวลา ทางชุมชนต้องการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทลื้อที่บรรพบุรุษได้คิด ได้สร้างไว้ให้คงอยู่ตลอดไป...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้นำชุมชนหมู่ที่ 5)

“...อาหารไทลื้อหลายอย่าง น้ำผัก น้ำปู ส้าผัก แอ๊บโฮก โขบ่าหุน ข้าวแคบ ข้าวจี ขนมง คนรุ่นไม่นิยมกิน ชุมชนพยายามรักษาไว้และต้องการให้ทางโรงเรียนนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ประวัติ ความเป็นมา และคุณค่าของอาหารไทลื้อ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ประชาชนชาวบ้านหมู่ที่ 4)

“...ภาษาไทลื้อ การขับลื้อ การฟ้อนลื้อ นับวันเริ่มสูญหายไปกับกาลเวลา คนรุ่นใหม่ไม่ได้รับการสืบทอดเนื่องจากสภาพสังคมที่นักเรียนจะเรียนรู้ วัฒนธรรมล้านนา และวัฒนธรรมไทย ชุมชนต้องการให้ทางโรงเรียนนำไป จัดการเรียนการสอนปลูกฝังถึงคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทลื้อ หาก มีโอกาสต้องการให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ของคนไทลื้อเหล่านี้ให้สังคม รับรู้ในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และนานาชาติต่อไป...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้แทนชุมชนหมู่ที่ 4)

“...การแต่งกายของไทลื้อสมัยก่อนพ่อบ้านจะสร้างก็ไว้ให้ แม่บ้านและลูกสาวทอผ้า ปัจจุบันสภาวะทางเศรษฐกิจเปลี่ยนไปทำให้แม่บ้านไทลื้อไม่นิยม ทอผ้าเนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอจึงหันไปทำงานที่มีรายได้สูงกว่าเพื่อให้ สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จนลืมหน้าที่ที่ต้องทอผ้าปล่อยให้ผู้ที่ พังไปเป็นจำนวนมาก ตอนนี้อย่างกลุ่มแม่บ้านได้รวมตัวกันมาทอผ้าอีกครั้ง ฝน เวลานี้ต้องการรักษาการแต่งกายของไทลื้อไว้ควรนำไปสอนในโรงเรียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้อนุรักษ์และรักษาไว้ต่อไป...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้แทนชุมชนหมู่ที่ 5)

2. ขั้นการวางแผน (Planning)

2.1 การวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดมสมอง (Brainstorming) การวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียน เป็นการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียน สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ความต้องการที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู โดยผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียนประกอบด้วย ครู นักเรียน และ ผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งเป็น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใน 4 ประเด็น ได้แก่

2.1.1 คุณลักษณะของผู้เรียน

คุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหลวงเหนือในปัจจุบันสามารถสรุปได้ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านดี ได้แก่ เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้ คิดเป็นทำเป็น ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสะอาด เรียบร้อย มีมารยาทดี รักพวกพ้อง จิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือสังคม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขยันขันแข็ง 2) ด้านที่ควรพัฒนา ได้แก่ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างลึกซึ้งจึงไม่สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ผู้อื่นได้ ไม่ใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร พูดไม่ไพเราะ ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก ไม่รักษาสมบัติของส่วนรวม ไม่เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนท้องถิ่น ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน มีมารยาทดี จิตใจโอบอ้อมอารี ชอบช่วยเหลือสังคม ขยันขันแข็ง มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้ คิดเป็นทำเป็น ยิ้มแย้มแจ่มใส บางครั้งพูดไม่ไพเราะ ไม่ชอบพูดภาษาท้องถิ่น พูดคำหยาบคายเป็นบางครั้ง ขาดความมั่นใจไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

“...มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายเรียบร้อย มีมารยาทดี รักพวกพ้อง โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขี้อาย ขาดความมั่นใจ ไม่ชอบพูดภาษาท้องถิ่น ไม่สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ผู้อื่นได้ ไม่เห็นคุณค่า ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชน ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีมารยาทดี รักพวกพ้อง จิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขยันขันแข็ง พูดไม่ไพเราะ ไม่รักษาสมบัติของส่วนรวม มีความรู้ความเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นน้อยจึงอธิบายให้แก่ผู้อื่นไม่ค่อยได้...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

2.1.2 สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงแต่ขาดการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐานการเรียนรู้แต่ยังขาดกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกให้เห็นถึงคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทลื้อ องค์กรความรู้ภูมิปัญญาไทลื้อที่รวบรวมไว้ยังไม่ได้นำมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเน้นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติแต่ขาดการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐานการเรียนรู้แต่ยังขาดกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกให้เห็นถึงคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทลื้อ สื่อการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ขาดสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้นักเรียนไม่ชอบพูดภาษาไทลื้อและไม่สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาไทลื้อให้แก่ผู้อื่นได้ทั้งนี้เนื่องมาจากครูขาดสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...ครูให้พวกเราได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการเรียนรู้ภูมิปัญญาไทลื้อเป็นฐาน ๆ ไปนั่งฟัง จดบันทึก และทำแบบฝึกหัด...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

“...ครูสอนโดยพาพวกเราออกไปนอกสถานที่ บางกิจกรรมก็เรียนกับครูที่โรงเรียนบางครั้งก็เรียนกับครูภูมิปัญญา บางกิจกรรมก็ยากเกินไปสำหรับพวกเรา...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

“...ครูสอนโดยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ แต่อยากให้ครูจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเห็นคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทลื้อ ฝึกนักเรียนพูดภาษาไทลื้อ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5)

“...อยากให้ครูจัดทำสื่อเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อไว้ให้นักเรียนได้ศึกษาเนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นบางเรื่องผู้ปกครองยังไม่มีความรู้ ตึกตาไม้ กระดาษสา งานใบตอง...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4)

2.1.3 ความต้องการพัฒนานักเรียน

ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น รวมทั้งเกิดความรัก ความภาคภูมิใจถึงคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทลื้อ มีความต้องการให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนาควรเริ่มจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติ เก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำระบบสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น ไทลื้อ คติวิเคราะห์ถึงคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ และนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...อยากให้ครูสอนโดยให้พวกเราได้ทำกิจกรรมเยอะๆ ได้ออกมาเรียนนอกห้องเรียน ไปเรียนรู้วิธีการทำน้ำผัก ข้าวแคบ การทำกระดาษสา อาหารไทลื้อ การตัดตุง การทำเกษตรอินทรีย์ ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

“...ต้องการให้นักเรียนมีความรู้ และมีคุณธรรม เห็นคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทลื้อ ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อเพื่อนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฝึกนักเรียนให้รู้จักคติวิเคราะห์ถึงคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

“...ต้องการให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในประเพณี วัฒนธรรมของคนไทลื้อ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง คติวิเคราะห์ถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อและนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

“...ต้องการให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น มีความภูมิใจในความเป็นไทลื้อ เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทลื้อ ต้องการให้ครูนำวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทลื้อไปจัดการเรียนการสอนพร้อมฝึกปฏิบัติเพื่อเกิดความรู้ ความเข้าใจในความเป็นไทลื้อ เกิดความรัก ความหวงแหนความเป็นไทลื้อ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

2.1.4 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการการเรียนรู้

ครูภูมิปัญญาควรให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาในถ่ายทอดองค์ความรู้ ร่วมกับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมประชุมร่วมวางแผนในการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ภูมิปัญญาคงอยู่ต่อไป ผู้ปกครองควรอบรม สั่งสอนให้ลูกหลานเห็นคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ของภาษา วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามของไทลื้อ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน ประเพณีที่ดีงามของไทลื้อ ครูควรบูรณาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและลงปฏิบัติจริงโดยประสานความร่วมมือกับภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถปฏิบัติได้ ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...อยากให้ครูสอนแล้วให้พวกเราได้ลงมือปฏิบัติกับครูชาวบ้าน ส่วนครูชาวบ้านควรเสียสละเวลาในการมาถ่ายทอดความรู้ให้กับพวกเรา พ่อแม่ก็ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา การแต่งกาย และปฏิบัติตนเป็นตามประเพณีของไทลื้อ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...ครูภูมิปัญญาควรให้ความร่วมมือถ่ายทอดองค์ความรู้ เสียสละเวลาในการมาถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครู ร่วมประชุมร่วมวางแผนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อ สำหรับผู้ปกครองช่วยสั่งสอนให้ลูกหลานเห็นคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ของ ภาษา วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามของไทลื้อ พร้อมทั้งปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

“...ครูควรให้นักเรียนได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการปฏิบัติจริง ส่วนครูภูมิปัญญาควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนทุกเรื่อง ตั้งแต่ร่วมวางแผนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครู สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตามประเพณี วัฒนธรรมไทลื้อเพื่อให้ลูกหลานเห็นคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ของภาษา วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามของไทลื้อ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

“...ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรเสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน ร่วมกันครู ส่วนครูควรให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองควรช่วยกันอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานเห็นคุณค่า ความสำคัญของวัฒนธรรมไทลื้อ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

2.2 การวางแผนการอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ

ลวงเหนือ

ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความตระหนักถึงการอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ โดยจัดทำตารางการดำเนินการอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือผ่านการบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร คณะครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แผนปฏิบัติการการอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
1	การเก็บรวบรวมข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น	8 มกราคม 2562 10-20 มกราคม 2562	1. ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกัน วางแผน และจัดทำเครื่องมือเก็บ รวบรวมข้อมูล 2. ครูและนักเรียนลงพื้นที่เก็บ รวบรวมข้อมูล 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความร่วมมือ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เก็บ รวบรวมข้อมูล
2	การจัดทำคู่มือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	23-24 มกราคม 2562	ครูฝึกปฏิบัติจัดทำคู่มือภูมิปัญญา ท้องถิ่น
3	การตรวจสอบคู่มือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	6 กุมภาพันธ์ 2562	1. ครูนำเสนอคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น และปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาตาม ข้อเสนอแนะ 2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นตรวจสอบและให้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เนื้อหา
4	การหาคุณภาพคู่มือภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	15 กุมภาพันธ์ 2562	1. ครูนำเสนอคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น และปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาตาม ข้อเสนอแนะ และนำไปจัดพิมพ์เป็น คู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ 2. ผู้เชี่ยวชาญมาวิพากษ์คู่มือ ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
5	การสะท้อนผล รอบที่ 1	22 กุมภาพันธ์ 2562	ครู นักเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมประชุมเพื่อสะท้อนผล
6	การปฏิบัติการ ออกแบบหน่วยการ จัดการเรียนรู้	27-28 กุมภาพันธ์ 2562	ครูออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้
7	การปฏิบัติการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้	11-12 มีนาคม 2562	ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
8	การตรวจสอบและหา คุณภาพของหน่วยการ จัดการเรียนรู้ และ แผนการจัดการเรียนรู้	28 มีนาคม 2562	1. ครูนำเสนอหน่วยการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และปรับปรุง แก้ไขเนื้อหาตามข้อเสนอแนะ 2. ผู้เชี่ยวชาญมาวิพากษ์หน่วยการ จัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้
9	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบบูรณาการ	20 พฤษภาคม 2562 – 31 กรกฎาคม 2562	1. ครูนำหน่วยการจัดการเรียนรู้ไปจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ประสานครู ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอำนวยความสะดวก ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. ครูภูมิปัญญาถ่ายทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่นแก่นักเรียน
10	การสังเกต	20 พฤษภาคม 2562 – 31 กรกฎาคม 2562	ผู้วิจัยและผู้บริหารโรงเรียนร่วมกัน สังเกตพฤติกรรมของครูในการจัดการ เรียนรู้
11	การสะท้อนผล รอบที่ 2	20 สิงหาคม 2562	ครู นักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครอง นักเรียน และ คณะกรรมการสถานศึกษา แสดง ความคิดเห็นเพื่อสะท้อนผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้

3. ขั้นตอนการปฏิบัติรอบที่ 1

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในวันที่ 8 มกราคม 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านลวงเหนือ โดยผู้เข้าร่วมประชุม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1)กลุ่มครู โดยมีวิทยากรประจำกลุ่ม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนงค์รัตน์ รินแสงปิ่น อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 2) กลุ่มผู้ปกครองและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีอาจารย์ ดร.สนธิ หาจตุรัส อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มาเป็นวิทยากรประจำกลุ่ม ร่วมกันระดมความคิดเห็นหาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ้านลวงเหนือและพื้นที่ใกล้เคียง

ที่	เจ้าของภูมิปัญญา	ภูมิปัญญา
1	นางปิยวรรณ บุญลา	ทำข้าวแคบ
2	นางขจร บัวมะลิ	การทำน้ำผัก
3	นายพีระพงษ์ บุญจันตะ	การทำตุ๊กตาไม้
4	นางทัศนีย์ วุฒิเจริญ	การทำกระดาษสา
5	นางละมัย เขื่อนล้อม	การแต่งกายชุดไทลื้อ
6	นางพรรณิ สมโพธิ์	การแต่งกายชุดไทลื้อ
7	นางเพ็ญพรรณ บัวชอย	การตัดตุ๊ก การทำบายสีกรวยดอกไม้
8	นายสุรณ บัวเย็น	การทำบายอินทรี
9	นางพรรษา บัวมะลิ	การขับลื้อ การฟ้อนไทลื้อ
10	นางนงนุช ศีกร่วม	ภาษาไทลื้อ
11	นายพิษณุ มีรักษ์	การเกษตรอินทรีย์
12	นางอำพร ปัญญา	พืชสมุนไพร

ฝึกปฏิบัติการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 2 ชุดได้แก่ แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแบบวิเคราะห์เอกสารภูมิปัญญาท้องถิ่น นำเสนอผลการออกแบบเครื่องมือ และวิพากษ์ร่วมกันระหว่างวิทยากร ปรับแก้ไขจนได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ (รายละเอียดดังภาคผนวก ค)

3.1.2 ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

ครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านลวงเหนือ วิเคราะห์เอกสารและลงพื้นที่ สัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่ชุมชนบ้านลวงเหนือและบ้านลวงใต้ ระหว่างวันที่ 10-20 มกราคม 2562

3.2 การจัดทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น ในวันที่ 23-24 มกราคม 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านลวงเหนือ โดยเชิญอาจารย์นิตยา มูลปิ่นใจ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่คณะครูและฝึกปฏิบัติจัดทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3 การตรวจสอบคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการตรวจสอบคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านลวงเหนือ โดยเชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 12 คน มาวิพากษ์คู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูนำผลการวิพากษ์มาปรับปรุงข้อมูลในคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ถูกต้องสมบูรณ์

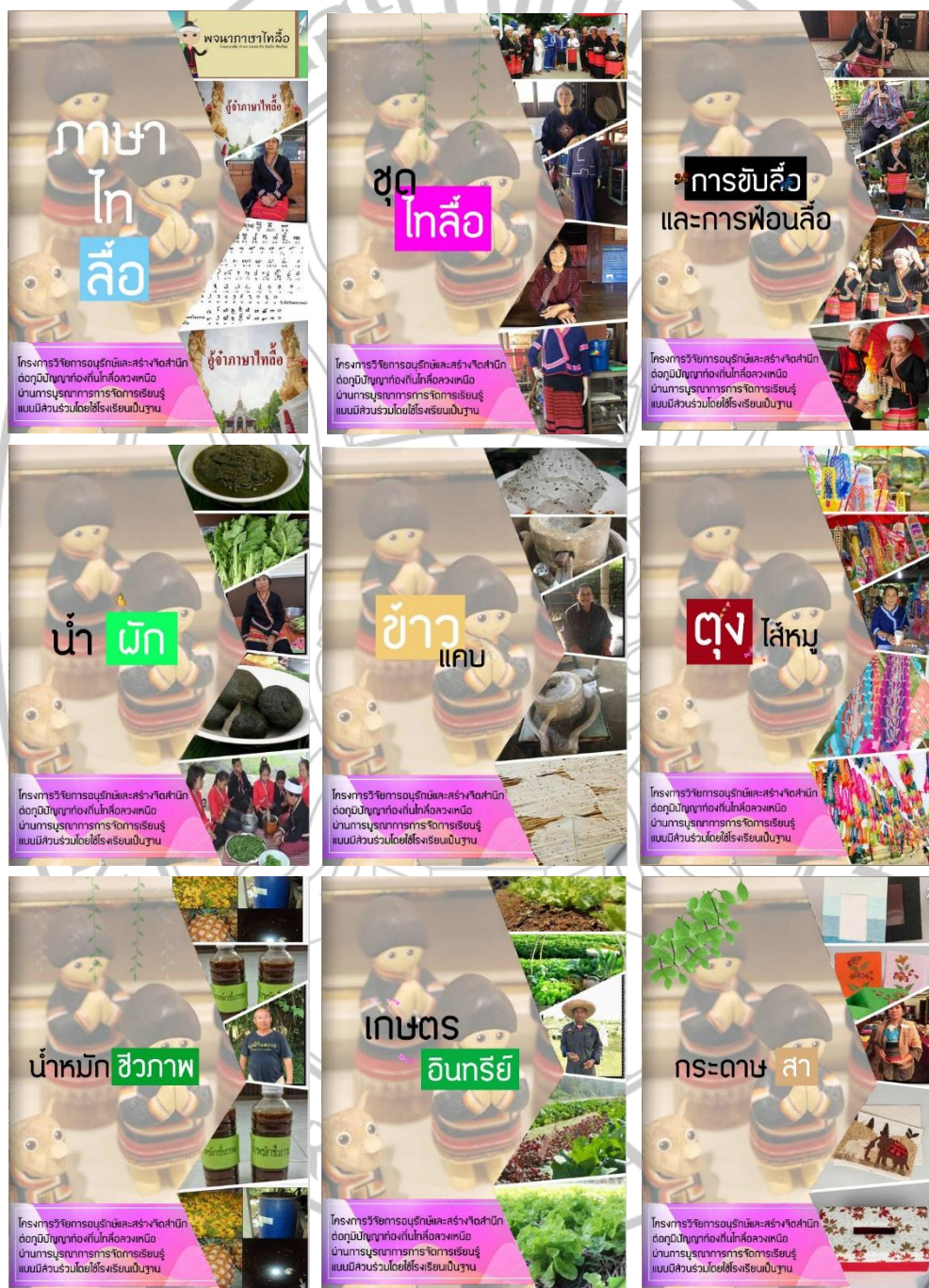
3.4 การหาคุณภาพคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหาคุณภาพคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2562 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการประเมินคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก (4.54) จากนั้นครูนำไปจัดพิมพ์เป็นคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถือฉบับสมบูรณ์ ดังแสดงในภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 คู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ

หลังจากได้คู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อแล้ว นำไปจัดทำเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) จำนวน 13 เรื่อง ประกอบด้วย 1)ภาษาไทลื้อ 2)ชุดไทลื้อ 3)การขับลื้อและการฟ้อนลื้อ 4)น้ำผัก 5)ข้าวแค้น 6)ตุ้งไส้หมู 7)บายสี 8)กรวยดอกไม้ 9)เกษตรอินทรีย์ 10)น้ำหมักชีวภาพ 11)พืชสมุนไพร 12)ตุ๊กตาไม้ 13)กระดาษสา ดังแสดงตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ในภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 ตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์(e-book)

4. การสะท้อนผล รอบที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนผลการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของการดำเนินการและแนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกัน ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562 พบว่า กระบวนการเก็บรวมข้อมูลไม่สามารถดำเนินการตามกำหนดได้เนื่องจากครุภูมิปัญญามีภารกิจและหน้าที่ของตนเอง จึงต้องมีการนัดหมายให้ชัดเจน ปรับเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามความสะดวกของภูมิปัญญา สำหรับการจัดทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการดำเนินงานไปด้วยดี เนื่องจากมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ดังนั้นในการจัดทำเอกสารอื่นควรมีการแบ่งหน้าที่และมอบหมายงานให้ชัดเจน

5. การปฏิบัติรอบที่ 2

5.1 การปฏิบัติการออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ การอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในวันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านลวงเหนือ โดยเชิญรองศาสตราจารย์ยุพิน อินทะยะ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่คณะครูและฝึกปฏิบัติวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ วิเคราะห์นักเรียน วิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเลือกสื่อการเรียนรู้ ปรากฏดังตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงข้อมูลผลการออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ

ที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ระดับชั้น	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานตัวชี้วัด	ผู้ร่วมวิจัย
1	ข้าวแคบ	ข้าวแคบ	ประถมศึกษาปีที่ 1	ภาษาไทย	มฐ. ท1.1 ป.1/1, ป.1/2 มฐ. ท2.1 ป.1/1, ป.1/2	นางมยุรี ผิวชัย
				ภาษาอังกฤษ	มฐ. ต1.1 ป.1/3 มฐ. ต2.2 ป.1/3	นางสาวราพร คำป่า
				คณิตศาสตร์	มฐ. ค1.1 ป.1/1, ป.1/2, ป.1/3 มฐ. ค2.2 ป.1/1	นางมยุรี ผิวชัย
				การงานอาชีพ	มฐ. ง1.1 ป.1/1, ป.1/2, ป.1/3	นายอนุวัฒน์ ไพโรปราชากุล
				ศิลปะ	มฐ. ศ1.1 ป.1/1, ป.1/5	นายอนุวัฒน์ ไพโรปราชากุล
2	ตุ่งไส้หมู	ตุ่งไส้หมู	ประถมศึกษาปีที่ 2	ภาษาไทย	มฐ. ท1.1 ป.2/1, ป.2/2 มฐ. ท2.1 ป.2/1	นางถนอมศรี บัวลอยลม
				คณิตศาสตร์	มฐ. ค3.1 ป.2/1 มฐ. ค6.1 ป.2/5	นางถนอมศรี บัวลอยลม
				วิทยาศาสตร์	มฐ. ว2.1 ป.2/1, ป.2/3	นางสุนทรี นวลศรี
				ศิลปะ	มฐ. ศ1.1 ป.2/1 มฐ. ศ1.2 ป.2/2	นางถนอมศรี บัวลอยลม
				สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	มฐ. ส3.1 ป.2/1	นายสุทิน สุรินทร์รังษี

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ระดับชั้น	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานตัวชี้วัด	ผู้ร่วมวิจัย
3	ชุดไถลื้อ	การแต่งกายชุดไถลื้อ	ประถมศึกษาปีที่ 3	วิทยาศาสตร์	มฐ. ว3.1 ป.3/1	นางสุนทรี นวลศรี
				ภาษาไทย	มฐ. ท1.1 ป.3/1, ป.3/2 มฐ. ท2.1 ป.3/1 มฐ. ท4.1 ป.3/4	นางถนอมศรี บัวลอยลม
				สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	มฐ. ส2.1 ป.3/1, ป.3/2 มฐ. ส4.2 ป.3/2, ป.3/3	นายสุทิน สุรินทร์รังสี
				การงานอาชีพ	มฐ. ง2.1 ป.3/1	นายวรัท จิตวิทยาจำเริญ
4	น้ำผัก	น้ำผักไถลื้อ	ประถมศึกษาปีที่ 4	สุขศึกษาและพลศึกษา	มฐ. พ4.1 ป.4/3	นายวรัท จิตวิทยาจำเริญ
				คณิตศาสตร์	มฐ. ค1.1 ป.4/1, ป.4/10 มฐ. ค2.1 ป.4/1	นางสาวอนงค์พรรณ สุวรรณกิจ
				วิทยาศาสตร์	มฐ. ว1.2 ป.4/1 มฐ. ว1.3 ป.4/2	นางสุนทรี นวลศรี
				ภาษาไทย	มฐ. ท1.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/6 มฐ. ท2.1 ป.4/1, ป.4/3	นางสาววราพร คำป่า
				ศิลปะ	มฐ. ศ1.1 ป.4/1	นายสุทิน สุรินทร์รังสี
				ภาษาอังกฤษ	มฐ. ต1.1 ป.4/2 ป.4/3 มฐ. ต1.3 ป.4/2 มฐ. ต3.1 ป.4/1	นางสาวจันทนา ไผ่เจริญ

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ระดับชั้น	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานตัวชี้วัด	ผู้ร่วมวิจัย
5	ภาษาไทย	ผู้จำภาษาไทย	ประถมศึกษาปีที่ 5	ภาษาอังกฤษ	มฐ. ต1.1 ป.5/1 ป.5/4 มฐ. ต1.2 ป.5/5	นางสาวจันทนา ไผ่เจริญ
				การงานอาชีพ	มฐ. ง4.1 ป.5/1	นาย วรทัต จิตวิทยาจำเริญ
				คณิตศาสตร์	มฐ. ค1.2 ป.5/2 มฐ. ค2.2 ป.5/2	นางสาวอนงค์พรรณ สุวรรณกิจ
				ภาษาไทย	มฐ. ท1.1 ป.5/1, ป.5/6 มฐ. ท2.1 ป.5/2, ป.5/3	นางสาววราพร คำปา
				สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	มฐ. ส3.1 ป.6/1, ป.6/2	นายสุทิน สุรินทร์รังษี
6	พืชสมุนไพร	สมุนไพรไต่ยง	ประถมศึกษาปีที่ 6	ภาษาไทย	มฐ. ท1.1 ป.6/1, ป.6/6 มฐ. ท2.1 ป.6/2, ป.6/3 มฐ. ท3.1 ป.6/4	นางสาววราพร คำปา
				สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	มฐ. ส3.1 ป.6/1, ป.6/2	นายสุทิน สุรินทร์รังษี
				ภาษาอังกฤษ	มฐ. ต1.1 ป.6/1 ป.6/4 มฐ. ต1.2 ป.6/5 มฐ. ต3.1 ป.6/1 มฐ. ต4.1 ป.6/1	นางสาวจันทนา ไผ่เจริญ
				การงานอาชีพ	มฐ. ง4.1 ป.6/1	นาย วรทัต จิตวิทยาจำเริญ
				ศิลปะ	มฐ. ศ1.2 ป.6/3	นายสุทิน สุรินทร์รังษี
				คณิตศาสตร์	มฐ. ค1.2 ป.6/2 มฐ. ค2.2 ป.6/2 มฐ. ค6.1 ป.6/2	นางสาวอนงค์พรรณ สุวรรณกิจ

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ระดับชั้น	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานตัวชี้วัด	ผู้ร่วมวิจัย
7	ปุ๋ยอินทรีย์	ปุ๋ยอินทรีย์	ประถมศึกษาปีที่ 1-6	การงานอาชีพ	มฐ. ง1.1 ป.1/1, ป.1/2 มฐ. ง1.1 ป.2/1, ป.2/2 มฐ. ง1.1 ป.3/1, ป.3/2 มฐ. ง4.1 ป.4/2, ป.4/3, ป.4/4 มฐ. ง4.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/4 มฐ. ง4.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3	นายอนุวัฒน์ ไพโรปราชากุล

5.2 การปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในวันที่ 11-12 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านลวงเหนือ โดยเชิญรองศาสตราจารย์ ยุพิน อินทะยะ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่คณะครูในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี และมอบหมายให้คณะครูไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้แล้วเสร็จ ผู้วิจัยและผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันติดตามการติดตามการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าการออกแบบหน่วยการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วย สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน แต่มีบางคนยังไม่ได้จัดทำในส่วนของแบบประเมินจิตสำนึกภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนอีก 2 หน่วยการเรียนรู้ยังมีปัญหาในด้านการเขียนคำอธิบายรายวิชา การจัดทำผังมโนทัศน์ โครงสร้างรายวิชา และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับปัญหาในการเขียนแผนการสอนครูยังมีปัญหาในเรื่องการเขียนแผนแบบบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้ และจำนวนชั่วโมงไม่เพียงพอจากปัญหาที่พบผู้วิจัยได้เข้าไปให้ความรู้ และช่วยแก้ไขในจุดที่เป็นปัญหาในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ในภาคบ่ายของทุกวันพุธและวันพฤหัสบดีตั้งแต่วันที่ 13 - 27 มีนาคม 2562 เป็นเวลา 15 วัน ปรากฏดังตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลผลการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ

ที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับชั้น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้	วิธีการวัดผล	ผู้ร่วมวิจัย
1	ข้าวแคบ	ประถมศึกษาปีที่ 1	ข้าวแคบ	จำนวน 5 แผนใช้เวลา 10 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 ข้าวแคบน่ากิน 2 ชม. แผนที่ 2 ข้าวแคบ 2 ชม. แผนที่ 3 ข้าวแคบน่ากิน 2 ชม. แผนที่ 4 ข้าวแคบของฉันทัน 2 ชม. แผนที่ 5 ฉันทันข้าวแคบ 2 ชม.	แบบประเมินจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ ลวงเหนือ	นางมยุรี ผิวชัย นางสาววรารพร คำป่า นายอนุวัฒน์ ไพโรปรีชากุล
2	ตุ่งไส้หมู	ประถมศึกษาปีที่ 2	ตุ่งไส้หมู	จำนวน 7 แผนใช้เวลา 13 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 เรขาคณิต พีชิตรูปร่าง 3 ชม. แผนที่ 2 อ่านและเขียนคำศัพท์ 2 ชม. แผนที่ 3 ความหมายของคำ อ่านบท เสริมอ่าน 2 ชม. แผนที่ 4 สมบัติการดูดซับน้ำของวัสดุ 1 ชม. แผนที่ 5 การเลือกใช้วัสดุทำตุ่งไส้หมู 1 ชม. แผนที่ 6 การประดิษฐ์ตุ่งไส้หมู 2 ชม. แผนที่ 7 ตุ่งไทลื้อ 2 ชม.	แบบประเมินจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ ลวงเหนือ	นางถนอมศรี บัวลอยลม นางสุนทรี นวลศรี นายสุทิน สุรินทร์รังษี

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับชั้น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้	วิธีการวัดผล	ผู้ร่วมวิจัย
3	ชุดไต้ลื้อ	ประถมศึกษาปีที่ 3	การแต่งกายชุดไต้ลื้อ	จำนวน 7 แผนใช้เวลา 12 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 เรื่อง การจำแนกสิ่งของในชีวิตประจำวัน 1 ชม. แผนที่ 2 องค์ประกอบของชุดไต้ลื้อ 1 ชม. แผนที่ 3 การอ่าน เขียนคำศัพท์ 2 ชม. แผนที่ 4 ความหมายของคำ อ่านบทอ่านเสริม 2 ชม. แผนที่ 5 การแต่งกายในท้องถิ่น 2 ชม. แผนที่ 6 วัฒนธรรมไต้ลื้อ 2 ชม. แผนที่ 7 การแต่งกายในท้องถิ่น 2 ชม.	แบบประเมินจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไต้ลื้อ ลงงเหนือ	นางสุนทรี นวลศรี นางถนอมศรี บัวลอยลม
4	น้ำผัก	ประถมศึกษาปีที่ 4	น้ำผักไต้ลื้อ	จำนวน 6 แผนใช้เวลา 14 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 ฉลากสินค้าน่ารู้ 2 ชม. แผนที่ 2 น้ำผักไต้ลื้อ 4 ชม. แผนที่ 3 ตัวเลขน่ารู้ 1 ชม. แผนที่ 4 โครงสร้างภายนอกของผักกาด 2 ชม. แผนที่ 5 น้ำผัก 2 ชม. แผนที่ 6 Tai lue Food 3 ชม.	แบบประเมินจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไต้ลื้อ ลงงเหนือ	นายวรัท จิตวิทยาจำเริญ นางสาวอนงค์พรรณ สุวรรณกิจ นางสุนทรี นวลศรี นางสาววราพร คำปา นายสุทิน สุรินทร์รังษี นางสาวจันทนา ไฝเจริญ

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับชั้น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้	วิธีการวัดผล	ผู้ร่วมวิจัย
5	ภาษาไทยลือ	ประถมศึกษาปีที่ 5	ู้จำภาษาไทย	จำนวน 6 แผนใช้เวลา 10 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 ภาษานำใช้ 2 ชม. แผนที่ 2 ไทลื้อ 2 ชม. แผนที่ 3 ู้จำภาษาไทย 2 ชม. แผนที่ 4 วรรณกรรมไทลื้อ 2 ชม. แผนที่ 5 คำเพลงไทลื้อ 2 ชม.	แบบประเมินจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ लगเหนือ	นางสาวจันทนา ไฝเจริญ นาย วรทั จิตวิทยาจำเจริญ นางสาวอนงค์พรรณ สุวรรณกิจ นางสาววราพร คำปา นายสุทิน สุรินทร์รังษี
6	ผักสมุนไพร	ประถมศึกษาปีที่ 6	สมุนไพรไล่ยุง	จำนวน 7 แผนใช้เวลา 14 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 ผลิตภัณฑ์ผักสมุนไพร 4 ชม. แผนที่ 2 ผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพร 2 ชม. แผนที่ 3 พืชสมุนไพร 1 ชม. แผนที่ 4 ฉันทันยุงได้ 1 ชม. แผนที่ 5 โลชั่นสมุนไพรตะไคร้หอม 1 ชม. แผนที่ 6 Thai Herb 3 ชม. แผนที่ 7 บรรจุภัณฑ์นำใช้ 2 ชม.	แบบประเมินจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ लगเหนือ	นางสาววราพร คำปา นายสุทิน สุรินทร์รังษี นางสาวจันทนา ไฝเจริญ นาย วรทั จิตวิทยาจำเจริญ นายสุทิน สุรินทร์รังษี นางสาวอนงค์พรรณ สุวรรณกิจ

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับชั้น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้	วิธีการวัดผล	ผู้ร่วมวิจัย
7	ปุ๋ยอินทรีย์	ประถมศึกษาปีที่ 1-6	ปุ๋ยอินทรีย์	จำนวน 6 แผนใช้เวลา 12 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 เครื่องมือการเกษตร 2 ชม. แผนที่ 2 เครื่องมือการเกษตร 2 ชม. แผนที่ 3 ปุ๋ยอินทรีย์ 2 ชม. แผนที่ 4 ปุ๋ยอินทรีย์ 2 ชม. แผนที่ 5 ปุ๋ยอินทรีย์ 2 ชม. แผนที่ 6 ปุ๋ยอินทรีย์ 2 ชม.	แบบประเมินจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ ลงเหนือ	นายอนุวัฒน์ ไพรปรีชากุล

5.3 การตรวจสอบและหาคุณภาพของหน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการหาคุณภาพของหน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ในวันที่ 28 มีนาคม 2562 โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ 1)รองศาสตราจารย์ ยุพิน อินทะยะ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2)อาจารย์ ดร.สนธิ หาจัตร์รัส อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 3)ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนงค์รัตน์ รินแสงปิ่น อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 4)ดร.กรณัฐ รัตนยรรยง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 1 5) ดร.อุทัย ปัญญาโกณ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 มาตรวจสอบวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะข้อควรแก้ไขปรับปรุงหน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ด้านความถูกต้องเหมาะสม ครุดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ในชั้นตอนนี้ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดทำไว้มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่ออนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกของนักเรียนต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ลือลวงเหนือ ระหว่างวันที่ 20 พฤษภาคม 2562 ถึง 31 กรกฎาคม 2562 ดังแสดงในภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

6. การสังเกต

ผู้วิจัยและผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันสังเกตพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนรู้ ในวันพฤหัสบดี ภาคบ่าย ระหว่างวันที่ 23 พฤษภาคม 2561 ถึง 25 กรกฎาคม 2561 เป็นเวลา 10 วัน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม และจัดประชุมเป็นระยะเพื่อสอบถามปัญหา ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆ สำหรับการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม พบว่า ครูสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นกับครูไม่สามารถสอนร่วมกันได้เนื่องจากมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ นักเรียนกล้าพูดคุยและซักถามภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นกันเอง และให้ความร่วมมือกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นอย่างดี เมื่อจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยในนักเรียนทำแบบประเมินจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นทีละข้อ พร้อมทั้งสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

7. การสะท้อนผล รอบที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 20 สิงหาคม 2562 เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ให้ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู นักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบถึงผลการอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นทีละข้อลงเหนือผ่านการบูรณาการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (รายละเอียดนำเสนอในตอน 2)

ตอนที่ 2 ผลการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นทีละข้อของนักเรียนโรงเรียนบ้านลวงเหนือ

ผู้วิจัยเสนอผลการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นทีละข้อของนักเรียนโรงเรียนบ้านลวงเหนือ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

ตารางที่ 4.7 แสดงคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

เลขที่	คะแนน (10 คะแนน)	ร้อยละ	สรุปผลการประเมินเทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 75
1	9.00	90.00	ผ่าน
2	8.00	80.00	ผ่าน
3	9.00	90.00	ผ่าน
4	8.00	80.00	ผ่าน
5	8.00	80.00	ผ่าน
6	8.00	80.00	ผ่าน
7	9.00	90.00	ผ่าน
8	9.00	90.00	ผ่าน
9	9.00	90.00	ผ่าน
10	10.00	100.00	ผ่าน
11	9.00	90.00	ผ่าน
12	8.00	80.00	ผ่าน
13	10.00	100.00	ผ่าน
14	9.00	90.00	ผ่าน
15	9.00	90.00	ผ่าน
16	10.00	100.00	ผ่าน
17	9.00	90.00	ผ่าน
18	10.00	100.00	ผ่าน
เฉลี่ยโดยรวม	8.94	89.44	ผ่าน

จากตารางที่ 4.7 พบว่า คะแนนจิตสำนึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการ
จัดการเรียนรู้มีค่าร้อยละโดยเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ($\mu=89.44$) เมื่อพิจารณารายคน พบว่าผ่าน
เกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกคน

ตารางที่ 4.8 แสดงคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

เลขที่	คะแนน (10 คะแนน)	ร้อยละ	สรุปผลการประเมินเทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 75
1	8.00	80.00	ผ่าน
2	8.00	80.00	ผ่าน
3	8.00	80.00	ผ่าน
4	9.00	90.00	ผ่าน
5	10.00	100.00	ผ่าน
6	8.00	80.00	ผ่าน
7	8.00	80.00	ผ่าน
8	8.00	80.00	ผ่าน
9	8.00	80.00	ผ่าน
10	9.00	90.00	ผ่าน
11	9.00	90.00	ผ่าน
12	8.00	80.00	ผ่าน
13	9.00	90.00	ผ่าน
14	8.00	80.00	ผ่าน
15	9.00	90.00	ผ่าน
16	10.00	100.00	ผ่าน
17	10.00	100.00	ผ่าน
18	8.00	80.00	ผ่าน
19	8.00	80.00	ผ่าน
20	9.00	90.00	ผ่าน
21	10.00	100.00	ผ่าน
22	8.00	80.00	ผ่าน
เฉลี่ยโดยรวม	8.64	86.36	ผ่าน

จากตารางที่ 4.8 พบว่า คะแนนจิตสำนึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าร้อยละโดยเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ($\mu=86.36$) เมื่อพิจารณารายคน พบว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกคน

ตารางที่ 4.9 แสดงคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

เลขที่	คะแนน (10 คะแนน)	ร้อยละ	สรุปผลการประเมินเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75
1	8.00	80.00	ผ่าน
2	9.00	90.00	ผ่าน
3	9.00	90.00	ผ่าน
4	9.00	90.00	ผ่าน
5	10.00	100.00	ผ่าน
6	10.00	100.00	ผ่าน
7	8.00	80.00	ผ่าน
เฉลี่ยโดยรวม	9.00	90.00	ผ่าน

จากตารางที่ 4.9 พบว่า คะแนนจิตสำนึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าร้อยละโดยเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ($\mu=90.00$) เมื่อพิจารณารายคน พบว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกคน

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

ระดับชั้น	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ค่าร้อยละ	ผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75
ประถมศึกษาปีที่ 1(N=18)	10	8.94	89.44	ผ่าน
ประถมศึกษาปีที่ 2(N=22)	10	8.64	86.36	ผ่าน
ประถมศึกษาปีที่ 3(N=7)	10	9.00	90.00	ผ่าน

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกระดับชั้น

ตารางที่ 4.11 แสดงคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

เลขที่	คะแนน (60 คะแนน)	ร้อยละ	สรุปผลการประเมินเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75
1	43.00	71.67	ผ่าน
2	45.00	75.00	ผ่าน
3	47.00	78.33	ผ่าน
4	40.00	66.67	ผ่าน
5	53.00	88.33	ผ่าน
6	54.00	90.00	ผ่าน
7	48.00	80.00	ผ่าน
8	44.00	73.33	ผ่าน
9	42.00	70.00	ผ่าน
10	54.00	90.00	ผ่าน
11	52.00	86.67	ผ่าน
12	50.00	83.33	ผ่าน
13	44.00	73.33	ผ่าน
14	45.00	75.00	ผ่าน
15	52.00	86.67	ผ่าน
16	55.00	91.67	ผ่าน
17	42.00	70.00	ผ่าน
18	47.00	78.33	ผ่าน
19	48.00	80.00	ผ่าน
20	56.00	93.33	ผ่าน
21	48.00	80.00	ผ่าน
เฉลี่ยโดยรวม	48.05	80.08	ผ่าน

จากตารางที่ 4.11 พบว่า คะแนนจิตสำนึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าร้อยละโดยเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ($\mu=80.08$) เมื่อพิจารณารายคน พบว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกคน

ตารางที่ 4.12 แสดงคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

เลขที่	คะแนน (60 คะแนน)	ร้อยละ	สรุปผลการประเมินเทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 75
1	54.00	90.00	ผ่าน
2	40.00	66.67	ผ่าน
3	44.00	73.33	ผ่าน
4	47.00	78.33	ผ่าน
5	46.00	76.67	ผ่าน
6	51.00	85.00	ผ่าน
7	51.00	85.00	ผ่าน
8	48.00	80.00	ผ่าน
9	40.00	66.67	ผ่าน
10	45.00	75.00	ผ่าน
11	35.00	58.33	ผ่าน
12	53.00	88.33	ผ่าน
13	58.00	96.67	ผ่าน
14	54.00	90.00	ผ่าน
เฉลี่ยโดยรวม	47.57	79.29	ผ่าน

จากตารางที่ 4.12 พบว่า คะแนนจิตสำนึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าร้อยละโดยเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ($\mu=79.29$) เมื่อพิจารณารายคน พบว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกคน

ตารางที่ 4.13 แสดงคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

เลขที่	คะแนน (60 คะแนน)	ร้อยละ	สรุปผลการประเมินเทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 75
1	52.00	86.67	ผ่าน
2	45.00	75.00	ผ่าน
3	50.00	83.33	ผ่าน
4	45.00	75.00	ผ่าน
5	47.00	78.33	ผ่าน
6	52.00	86.67	ผ่าน
7	47.00	78.33	ผ่าน
8	56.00	93.33	ผ่าน
9	55.00	91.67	ผ่าน
10	49.00	81.67	ผ่าน
11	45.00	75.00	ผ่าน
12	52.00	86.67	ผ่าน
13	52.00	86.67	ผ่าน
14	53.00	88.33	ผ่าน
เฉลี่ยโดยรวม	50.00	83.33	ผ่าน

จากตารางที่ 4.13 พบว่า คะแนนจิตสำนึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าร้อยละโดยเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ($\mu=83.33$) เมื่อพิจารณารายคน พบว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกคน

ตารางที่ 4.14 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

ระดับชั้น	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ค่าร้อยละ	ผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75
ประถมศึกษาปีที่ 4 (N=21)	60	48.05	80.08	ผ่าน
ประถมศึกษาปีที่ 5 (N=14)	60	47.57	79.29	ผ่าน
ประถมศึกษาปีที่ 6(N=14)	60	50.00	83.33	ผ่าน

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ทุกระดับชั้น

2. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ผลดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลวงเหนือ พบว่าครูมีความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ เนื่องจากได้คู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูได้รับความรู้ความเข้าใจในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนได้แนวทางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหายมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม สามารถเก็บรักษาไว้ได้ แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคคือ ครูมีภาระงานมากที่นอกเหนือจากงานสอน ทำให้การดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...ขอขอบคุณทางมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่จัดกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างครูร่วมกับนักเรียนไว้ในรูปคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ครูสามารถดึงข้อมูลมาใช้ในการเรียนการสอน สิ่งที่เป็นปัญหาสำหรับครูตอนนี้คือ เวลา เพราะช่วงนี้โรงเรียนมีกิจกรรมโครงการค่อนข้างมากจึงอยากให้ผู้วิจัยจัดทำขยายเวลาในการส่งสื่อการเรียนรู้...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

“...ขอบคุณผู้วิจัยได้เข้ามาช่วยแนะนำครูในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน แต่โรงเรียนเรามีกิจกรรมที่ครูต้องทำค่อนข้างมากทั้งกิจกรรมที่ต้องทำในโรงเรียนและกิจกรรมที่ต้องร่วมกับหน่วยงานอื่นเลยทำให้ไม่สามารถส่งงานตามกำหนดได้ แต่พวกเราจะพยายามจัดสรรเวลาให้ได้ และส่งงานให้ทันตามกำหนด...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

“...ขอบคุณผู้วิจัยที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกระตุ้นให้โรงเรียนได้ร่วมออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นโดยการร่วมวิเคราะห์เนื้อหาของภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจน การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม ทำให้ได้คู่มือการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำไปเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปได้...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

2.2 ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ลือลวงเหนือ

หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ลือลวงเหนือผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของชุมชน พบว่า ชุมชนมีความรู้สึกดีใจที่มีหน่วยงานทางการศึกษามาช่วยเหลือในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ลือลวงเหนือที่ชุมชนก็เกิดความกังวลว่าจะสูญหาย ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนรู้โดยความร่วมมือของโรงเรียน ทำให้ชุมชนและโรงเรียนเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เกิดศูนย์อำนวยการที่ลือลวงเหนือโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมที่ดีที่ช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่ลือลวงเหนือ นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่ดี ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...ข้าเจ้ารู้สึกดีใจและขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่เข้ามาช่วยผลักดันส่งเสริมทำให้ชาวบ้านเกิดการตื่นตัวในการดูแล รักษาและถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ลือลวงเหนือซึ่งเป็นสิ่งที่กลัวว่าจะสูญหายไปจากชุมชน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ตัวแทนชุมชนคนที่ 1)

“...กระผมขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนในการเริ่มต้นจัดตั้งศูนย์อำนวยการที่ลือลวงเหนือโรงเรียน ทำให้ภูมิปัญญาที่ลือลวงเหนือไม่สูญหาย อย่างน้อยก็ยังคงอยู่ในโรงเรียน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ตัวแทนชุมชนคนที่ 2)

“...ข้าเจ้าดีใจ และภูมิใจที่โรงเรียนให้ความสำคัญกับชาวบ้านที่จบการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ได้มาร่วมเป็นครูสอนนักเรียนลูกหลานในหมู่บ้านของเรา โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนแก่ลูกหลานบ้านเราและส่งเสริมให้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ดี ๆ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ตัวแทนชุมชนคนที่ 3)

2.3 ผลการการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อ

หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไทลื้อลงเหนือผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความสุข สนุกสนาน เกิดความภาคภูมิใจในศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตของชุมชน เกิดการเห็นคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น การเรียนรู้กับครูภูมิปัญญาทำให้เกิดความกล้าแสดงออกมากขึ้น เนื่องจากครูภูมิปัญญาที่มีความเป็นกันเองกับนักเรียน เพราะใช้ภาษาไทลื้อในการสื่อสาร ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...ผมมีความสุข และสนุกกับการเรียน โดยเฉพาะ การทำข้าวแคบ ได้ชิมข้าวแคบ ที่ได้จากฝีมือของตัวเอง ได้ลองทำจริง ๆ ถ้าไม่ระวังก็อาจถูกไอน้ำลวกมือได้ ครูชาวบ้านได้เตือนให้พวกเราระวังความร้อนจากเตาไฟ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

“...หนูมีความภาคภูมิใจที่ได้เรียนเรื่องราวในหมู่บ้านของตัวเอง เรียนกับคุณลุงที่ หนูรู้จัก เป็นคุณครูที่ใจดี สอนให้รู้จักวิธีการทำปุ๋ยจากเศษใบไม้ในชุมชน คุณลุงมีความรู้ สอนแล้วเข้าใจดี...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

“...หนูรู้สึกตื่นเต้นมาก ที่ได้จับกรรไกรตัดตุ้ง เมื่อก่อนเคยเห็นแม่เอาไปปักกองทรายที่วัด แต่ตอนนี้ได้ฝึกทำเอง ได้ตุ้งใส่หมุกกลับบ้าน รู้วิธีการตัดตุ้ง ตุ้งมีหลายสีแล้วแต่เราจะเลือกกระดาษ คุณยายที่สอนหนูใจดีมากคะ นอกจากนี้คุณยายยังสอนให้นำเศษกระดาษที่เหลือใช้มาทำเป็นส่วนประกอบของตุ้งด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

“...ผมได้ชิมน้ำผักเป็นครั้งแรกในชีวิต ครูเล่าให้ฟังว่า น้ำผักไทลื้อเป็นภูมิปัญญาของคนไทลื้อในการถนอมอาหาร และเป็นเสบียงสำหรับการเดินทางผมคิดว่าเป็นความชาญฉลาดของคนไทลื้อ ตอนนี้ น้ำผักมีคนนิยมกินน้อยลงเราควรช่วยกัน สืบทอดความรู้ให้อยู่กับบ้านของเราไปนาน ๆ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...จากการเรียนทำให้หนูรู้ว่าใบคาที่เป็นหญ้าขึ้นตามป่า ที่ไม่มีค่าอะไร ก็สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำข้าวแคบได้ เพราะเมื่อข้าวแคบแห้งลงแผ่นข้าวแคบจะยกตัวขึ้นไม่ติดกับใบคา แต่ถ้าใช้ใบไม้ชนิดอื่นๆ อาจทำให้ข้าวแคบติดและไม่ยกตัวเป็นแผ่นได้...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)